ETELÄ-
KARJALAN
LIITTO

LAUSUNTO

Valtioneuvoston selvitys: Asetus unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi; asetuksen uudistaminen, ennakkovaikuttaminen

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Etelä-Karjalan liitolta asiantuntijaa kuultavaksi sekä kirjallista asiantuntijalausuntoa asetuksesta unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) kehittämiseksi.

Etelä-Karjalan liitto näkee erittäin tärkeänä, että TEN-T –verkon osalta huomioidaan perustelumuistion mukaisesti uudet ratayhteydet sekä Suomen ja naapurimaiden välinen yhteistyö liikennejärjestelmän kehittämisessä. Suomen tulee olla aktiivinen Scandinavian-Mediterranean rautateiden ydinverkkokäytävän jatkamiseksi Luumäeltä Imatran rajanylityspaikalle. Yhteyden kehittäminen on Suomen viennin kannalta tärkeää. Rahtiliikenne Vainikkalan kautta on ruuhkautunut ja erittäin haavoittuva esimerkiksi häiriötilanteissa.

Luumäki-Imatra-valtakunnan raja -rataosuuden lisääminen TEN-T-ydinverkkokäytävään mahdollistaa Vainikkalan ja Imatran rajaliikenneyhteyksien kehittämisen yhtenä liikennekäytävänä ja siten varmistaa sen, etteivät EU:n ulkorajan ylittävät raideliikenteen matkaketjut ole vain yhden rajanylityspaikan varassa. Tämä on tärkeää myös siitä näkökulmasta, että jos EU:n ulkorajan ylittävät kuljetukset takkuavat Suomen rajalla, niille etsitään nopeasti korvaava yhteys muilta EU:n ulkorajan rajanylityspaikoilta.

Scandinavian-Mediterranean eli Skandinavia-Välimeri TEN-T -ydinverkkokäytävän uusimmassa työsuunnitelmassa (Fourth Work Plan, September 2020) Imatra-Imatrankoski-raja -ratahanke on sisällytetty ydinverkkokäytävän hankkeisiin (ID 5691). Työsuunnitelmassa Imatran ratahanke on luokiteltu hankkeisiin, joiden valmistuminen on ajoitettu vuoden 2030 jälkeiseen aikaan tai valmistumisvuosi on tuntematon. Suunnitelman mukaan näiden hankkeiden viivästyminen estää ydinverkkokäytävän tavoitteiden saavuttamisen (tavoitevuosi 2030).

Koska Imatra-Imatrankoski-raja -ratahanke on jo Scandinavian-Mediterranean -ydinverkkokäytävän työsuunnitelmassa, voidaan sitä käyttää hyvänä perusteluna TEN-T-ydinverkkokäytävän jatkamiselle Luumäeltä Imatran rajanylityspaikalle asti.

Suomessa ei tällä hetkellä ole yhtään sisävesisatamaa TEN-T satamaverkossa, vaikka koko Saimaan syväväyläverkko kuuluu irrallisena verkkona TEN-T ydinverkkoon. Etelä-Karjalan liitto pitää tärkeänä, että osana vastuullisen, kestävän sekä hyvän ja luotettavan saavutettavuuden takaamiseksi Suomen tulisi tukea Saimaan vesiliikenteen kehittämistä edelleen niin, että Lappeenrannan satama liitettäisiin osaksi TEN-T ydinsatamaverkostoa. Lappeenrannan satama on tällä hetkellä ainoa Saimaan alueen satamista, joka täyttää TEN-T ydinsataman vaatimukset. Jo yhden Saimaan sataman liittäminen osaksi TEN-T verkkoa avaisi koko Saimaan vesistöalueelle uudenlaisia mahdollisuuksia niin CEF-rahoituksen kuin kansainvälisen yhteistyön avulla.

Saimaan vesiliikenteeseen, TEN-T ydinverkolla, on jo tällä hetkellä suunnitteilla ympäristöystävällisiä, jopa päästöttömiä, aluksia, joiden käyttövoimat vaativat uudenlaista jakeluverkostoa myös satamilta. On tärkeää muistaa, että Saimaan vesiliikenne on osa kansainvälistä meriliikennettä, ja se on osa Euroopan sisävesiväylästöä ja näin ollen myös muiden kuin merisatamien kehittäminen osana kansainvälistä liikenneverkkoa on tärkeää.

Etelä-Karjalan liitto näkee tärkeänä, että Saimaan vesiliikenteen rooli ja asema niin sisävesiliikenteen, kuin Saimaan kanavaa pitkin tapahtuvan kansainvälisen meriliikenteen osalta tunnistetaan.

Saimaan syväväylä on osa TEN-T ydinverkkoa, mutta se ei ole osa mitään ydinverkkokäytävää, joka huomattavasti vähentää CEF-rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämistä. Scandinavian-Mediterranean ydinverkkokäytävän rataosuus kulkee Lappeenrannan kautta, mutta vesiväylää ei ole siihen liitetty.

Suomen tulee tukea vesi- ja meriliikenteen kehittämistä osana eurooppalaista liikenneverkkoa myös kolmansien maiden kanssa taatakseen Suomen sekä erityisesti itäisten, perifeeristen alueiden hyvän saavutettavuuden tulevaisuudessa.

ETELÄ-KARJALAN LIITTO

Satu Sikanen
Maakuntajohtaja

Antti Vehviläinen
Hankejohtaja